

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO. 410.025.02.2021

Tobiasz Adam Bocheński
Wojewoda Łódzki
Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi
ul. Piotrkowska 104, 90-926 Łódź

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/062 Zapewnienie opiekunom osób niesamodzielnych wsparcia wychowawczego

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Jednostka kontrolowana</i>	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi, ul. Piotrkowska 104, 90-926 Łódź ¹ .
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Tobiasz Adam Bocheński – Wojewoda Łódzki ² , od 25 listopada 2019 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Zbigniew Rau.
<i>Zakres przedmiotowy kontroli</i>	Przygotowanie i wdrożenie w województwie programów wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych. Rozdysponowanie i rozliczenie środków w ramach programów wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Od 1 stycznia 2019 r. do zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeśli miały związek z przedmiotem kontroli
<i>Podstawa prawna podjęcia kontroli</i>	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
<i>Kontrolerzy</i>	Dariusz Krawczyk, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/160/2021 z dnia 29 września 2021 r., Leszek Ceran, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/161/2021 z dnia 29 września 2021 r.

(Dowód: akta kontroli str. 1-4)

¹ dalej również „Urząd”.

² zwany dalej „Wojewoda”.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

W latach 2019-2021 Urząd realizował rządowy Program pn. „Opieka wytchnieniowa”⁵. Zawarte przez Wojewodę umowy z jednostkami samorządu terytorialnego⁶ zapewniały opiekę wytchnieniową we wnioskowanym przez te jednostki zakresie. Mimo zwiększających się w kolejnych edycjach Programu kwot środków dostępnych na pomoc opiekunom osób niesamodzielnych, zakres realizowanych w województwie łódzkim usług nie uległ istotnemu zwiększeniu. Mimo zwiększających się w kolejnych edycjach Programu kwot środków dostępnych na pomoc opiekunom osób niesamodzielnych i blisko pięciokrotnego wzrostu liczby osób objętych opieką wytchnieniową (z 12 w 2019 r. do 63 osób w 2021 r.), dotacje na realizację tego Programu wykorzystane zostały w niewielkim stopniu. Na sfinansowanie zrealizowanych usług opieki wytchnieniowej wydatkowano w 2019 r. – 14,9%, w 2020 r. – 54,6%, a w 2021 r. (do końca września) – zaledwie 12,4% dostępnych środków.

Urząd prowadził działania informacyjne dotyczące naborów wniosków w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa”, wyników tych naborów, a także działania mające na celu zapoznanie jst z możliwościami i korzyściami wynikającymi z realizacji Programu. Skuteczność tych działań była jednak ograniczona, bowiem spośród 24 powiatów i 177 gmin województwa łódzkiego do udziału w kolejnych edycjach Programu przystąpiło zaledwie sześć w 2019 r., cztery w 2020 r. i 15 jst w 2021 r.

Prawidłowo przeprowadzone zostały nabory wniosków w ramach Programu. Dokonano rzetelnej oceny wniosków pod względem formalnym, merytorycznym, a także pod względem celowego wydatkowania środków.

Wywiązano się też z obowiązku zawierania z jst umów w sprawie przyznania środków na realizację programów opieki wytchnieniowej. Nie zostały jednak zachowane – ustalone w Programie – terminy ich podpisania. Opóźnienia wyniosły od 22 do 43 dni w 2019 r. a w 2020 r. od 15 do 25 dni, i mogły mieć wpływ na rzeczową oraz finansową realizację usług wytchnieniowych.

W ograniczonym / niepełnym zakresie nadzorowana była realizacja przez jst zadań objętych Programem. Działania Urzędu koncentrowały się na analizie sprawozdań i zestawień z realizacji Programu oraz monitorowaniu stanu jego realizacji. Nie korzystano jednak z prawa przeprowadzenia kontroli, rezygnując tym samym z bieżącej weryfikacji realizacji zadań, określonych w zawartych z jst umowach.

Środki na zadania objęte Programem zostały prawidłowo przekazane jst. Rzetelnie rozliczono ich wydatkowanie, a niewykorzystane środki Wojewoda terminowo przekazał na rachunek Ministra⁷.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ zwany dalej „Programem”,

⁶ dalej jst,

⁷ w 2019 r. oraz 2020 r. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej Ministra lub MRPiPS), w 2021 r. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (dalej Ministra lub MRiPS)

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Przygotowanie i wdrożenie w województwie programów wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych

Opis stanu faktycznego

Według regulaminu organizacyjnego Urzędu, zadania w zakresie m.in. oceny wniosków o dotacje udzielane jednostkom samorządu terytorialnego i nadzór nad wykorzystaniem tych środków realizował Oddział nadzoru w pomocy społecznej⁸, funkcjonujący w strukturze Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Urzędu⁹.

(akta kontroli str. 5-9)

1.1. Na stronie internetowej Urzędu zamieszczane były ogłoszenia o naborze wniosków w ramach kolejnych edycji Programu pn. „Opieka wytchnieniowa”. Publikacja ogłoszeń następowała w terminie nieprzekraczającym pięciu dni kalendarzowych¹⁰ po opublikowaniu przez Ministra¹¹ ogłoszeń o naborze do kolejnych edycji Programu.

W ogłoszeniach Wojewody o naborach zawarte były informacje dotyczące m.in.: budżetu i źródeł jego finansowania, wysokości wsparcia kosztów realizacji usługi opieki wytchnieniowej, podmiotów uprawnionych do uczestniczenia w Programie, terminów naboru i trybu składania wniosków. Wskazane były również linki do stron zawierających szczegółowe informacje o edycji Programu oraz formularze wymaganych w naborach dokumentów.

Urząd na bieżąco informował jst, z wykorzystaniem: dostępnych kanałów informacyjnych, korespondencji elektronicznej na platformie ePUAP, korespondencji mailowej, tradycyjnej oraz telefonicznej, o:

- zmianach terminu naboru wniosków¹²,
- zmianach terminu ostatecznej weryfikacji i zatwierdzenia przez Ministra wniosków złożonych przez wojewodów¹³,
- zmianach dokonanych w kolejnych edycjach Programu,
- publikacji list rekomendowanych wniosków w ramach kolejnych edycji Programu¹⁴.

W 2019 r.¹⁵ Urząd występował do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych o doprecyzowanie i wyjaśnienie wątpliwości zgłaszanych przez jst zainteresowanych udziałem w Programie¹⁶. Uzyskane odpowiedzi były przekazywane do jst.

(akta kontroli str. 10-94)

W ramach działań o charakterze promocyjno-informacyjnym, w celu upowszechnia wiedzy o Programach – według wyjaśnienia Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej – do jednostek samorządów terytorialnych wysyłane były pisma informujące o ogłoszeniu „Planu wsparcia” i zawartych w nich założeniach

⁸ zwany dalej również „Oddziałem”,

⁹ w latach 2019-2021 Wydział Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej.

¹⁰ edycja 2019 ogłoszenie naborów przez Ministra w dniu 3 kwietnia 2019 r., publikacja o naborze na stronie Urzędu w dniu 8 kwietnia 2019 r., edycja 2020 odpowiednio: 13 marca 2020 i 17 marca 2020 r. oraz edycja 2021 3 grudnia 2020 r. i 4 grudnia 2020 r.

¹¹ w 2019 r. oraz 2020 r. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej Ministra lub MRPiPS), w 2021 r. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (dalej Ministra lub MRiPS).

¹² komunikat MRPiPS z dnia 25 marca 2020 r., informacja przekazana przez Urząd do jst 1 kwietnia 2020 r., komunikat MRiPS z dnia 23 grudnia 2020 r., informacja przekazana przez Urząd do jst 28 grudnia 2020 r.

¹³ komunikat MRiPS z dnia 12 lutego 2021 r., informacja przekazana do jst 16 lutego 2021 r.

¹⁴ komunikat MRPiPS z dnia 31 maja 2019 r. informacja przekazana do jst 5 czerwca 2019 r., komunikat MRPiPS z dnia 17 kwietnia 2020 r., informacja przekazana do jst 21 kwietnia 2020 r., komunikat MRiPS z dnia 24 lutego 2021 r., informacja przekazana do jst 1 marca 2021 r.

¹⁵ wystąpienia Urzędu o wyjaśnienia z dnia 18 i 26 kwietnia 2019 r.

¹⁶ np. w sprawach wymaganych kwalifikacji osób świadczących usługę wytchnieniową w miejscu zamieszkania, wymaganych dokumentów do wydania przez gminę decyzji o umieszczeniu osoby objętej Programem na pobyt dzienny w DPS prowadzonym przez powiat, czy limit 240 godzin dotyczy łącznie usług w module I i module III,

w zakresie planowanych do realizacji Programów. Poprzez kontakt z pracownikami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej promowano udział w Programie, wskazując korzyści wynikające z opieki wytchnieniowej realizowanej w ramach Programu. Komunikaty urzędowe dotyczące możliwości skorzystania z pomocy w formie usług opieki wytchnieniowej, a także korzyści wynikających z udziału w Programie publikowane były na bieżąco na oficjalnej stronie internetowej Urzędu i Wydziału.

(akta kontroli str.901-908)

1.2. Wnioski na środki finansowe z Programu w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych jst złożyły w Urzędzie w terminach ustalonych dla naborów kolejnych edycji Programu.

W edycji 2019 do Urzędu wpłynęły wnioski ośmiu jst¹⁷ na łączną kwotę dofinansowania usług opieki wytchnieniowej wynoszącą 373.726 zł, z tego w module I – 290.208 zł dla 76 osób korzystających z opieki, w module II – 4.032 zł dla dwóch osób oraz w module III – 79.486 zł dla 157 osób. Wnioskowane koszty obsługi Programu ustalone zostały na kwotę 3.737 zł. Całkowita wnioskowana kwota z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia, ujęta we wnioskach złożonych w Urzędzie wyniosła 377.464 zł.

W edycji 2020 wnioski do Urzędu złożyły cztery jst¹⁸. Wnioskowana kwota wyniosła 151.040 zł, z tego na dofinansowanie usług opieki wytchnieniowej w module I – 101.760 zł dla 14 osób korzystającej z tej formy wsparcia, w module II – 38.080 zł dla 24 osób i w module III – 11.200 zł dla 14 osób. Wnioskowany koszt obsługi Programu ustalony został na kwotę 1.509 zł. Całkowita wnioskowana kwota na realizację Programu, określona we wnioskach jst, wyniosła 152.549 zł.

W edycji 2021 do Urzędu wpłynęły wnioski 15 jst na łączną kwotę 2.343.277 zł. Po aktualizacji¹⁹ na finansowanie usług opieki wytchnieniowej wnioskowano o łączną kwotę 1.146.127 zł, z tego 777.920 zł dla 131 osób korzystających z opieki w formie pobytu dziennego, 354.207 zł w module II – dla 80 osób oraz 14.000 zł w module III – dla 14 osób. Wnioskowane koszty obsługi Programu ustalone zostały na kwotę 25.512 zł (19.783 zł koszty jst, 5.729 zł koszty dla Wojewody) a całkowita wnioskowana kwota ujęta we wnioskach wyniosła 1.171.639 zł.

(akta kontroli str. 95-225)

W edycjach 2019 i 2020 ocena wniosków przeprowadzana była – przez dwóch pracowników Oddziału i zatwierdzana przez Zastępcę Kierownika Oddziału – z wykorzystaniem ustalonego wewnętrznie formularza obejmującego:

- w ramach oceny formalnej: terminowość złożenia wniosku, podpisanie wniosku przez osoby uprawnione z kontrasygnatą skarbnika, złożenie wniosku na obowiązującym wzorze,
- w ramach oceny merytorycznej: zgodność z założeniami Programu, spełnianie kryterium rachunkowego, zachowanie limitów programowych.

Na kartach oceny wniosków nie wskazano daty ich sporządzenia.

(akta kontroli str. 226-237)

Według oświadczenia Zastępcy Kierownika Oddziału, zatwierdzającego oceny wniosków, wszystkie oceny dokonane zostały z zachowaniem terminów wynikających z zapisów ujętych w Programie edycja 2019 i 2020 oraz w ogłoszeniach o naborach wniosków.

(akta kontroli str.898)

¹⁷ Powiat Brzeziński, Miasto Łódź, Miasto Piotrków Trybunalski. gminy: Rawa Mazowiecka, Inowłódz, Maków, Rokiciny, Wolbórz

¹⁸ Miast Łódź, Powiat Poddębicki, gminy: Żelów i Wieluń

¹⁹ w dniu 19 lutego 2021 r. zmiana kwoty przyznanej dla województwa łódzkiego na realizację Programu w 2021 r. (zmniejszenie dotacji do 50% wnioskowanej kwoty)

Oceny wniosków do Programu edycja 2021 dokonywano na formularzach stanowiących załącznik nr 11 do tego Programu. Oceny dokonane zostały przez dwóch pracowników merytorycznych Oddziału i zatwierdzone przez Zastępcę Kierownika Oddziału. Ostateczną ocenę wniosków (po dokonaniu wnioskowanych przez Urząd korekt) przeprowadzono w dniu 10 marca 2021 r.

Wszystkie złożone wnioski (15) zostały pozytywnie ocenione pod względem formalnym oraz uzyskały maksymalną liczbę punktów za spełnianie ustawowych kryteriów merytorycznych. W ramach oceny dodatkowych kryteriów merytorycznych najniżej ocenione zostały doświadczenie wnioskodawcy w realizacji zadań podobnego rodzaju oraz zasięg oddziaływania i dostępność dla odbiorców (po siedem najniższych ocen w każdym kryterium). Najlepiej oceniono kwalifikacje osób realizujących zadanie.

(akta kontroli str. 238-267)

W latach 2019-2021 Wojewoda sporządził i terminowo przekazywał Ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego wnioski o środki finansowe z kolejnych edycji Programu wraz z listą rekomendowanych gmin i powiatów, których wnioski zostały zakwalifikowane do Programu:

- w piśmie z dnia 17 maja 2019 r.²⁰ wnioskowano o środki finansowe na usługi wraz kosztami obsługi Programu w łącznej kwocie 377.464 zł, z tego: 293.110 zł w ramach modułu I, 4.072 zł w ramach modułu II oraz 80.282 zł w ramach modułu III.

W dniu 31 maja 2019 r. Minister zatwierdził wnioski złożone przez Wojewodów i rekomendował dla województwa łódzkiego dofinansowanie w ramach Programu edycja 2019 w wysokości środków wnioskowanych.

Środki na realizację Programu Minister przekazał na rachunek Urzędu transzami: w dniu 5 lipca 2019 r. – 162.480 zł na świadczenie usług i 3.737 zł na koszty obsługi, w dniu 13 września 2019 r. – 110.792 zł, 12 listopada 2019 r. – 100.456 zł.

(akta kontroli str. 268-282, 305-313, 332-338)

- W edycji 2020 wniosek o środki finansowe z Programu Wojewoda przekazał Ministrowi w wymaganym terminie, 13 maja 2020 r.²¹ W dniu 25 maja 2020 r. Wojewoda przekazał wnioski po korekcie na łączną kwotę dofinansowania Programu 152.549 zł, z tego na realizację poszczególnych modułów Programu w kwotach całkowitych (koszty usług wraz z kosztami obsługi): 102.777 zł w module I, 38.460 zł w module II oraz 11.312 zł w module III. Przekazana została również lista czterech rekomendowanych jst, których wnioski zostały zakwalifikowane do Programu.

(akta kontroli str. 283-293)

W dniu 27 maja 2020 r. Minister zatwierdził wnioski złożone przez Wojewodów. Dla województwa łódzkiego rekomendował dofinansowanie w wysokości 100% środków wnioskowanych.

Dotacja dla województwa łódzkiego została przekazana na rachunek Wojewody Łódzkiego w transzach: 10 lipca 2020 r. 75.520 zł na realizację zadań oraz 1.509 zł na koszty obsługi, 17 sierpnia 2020 r. – 37.760 zł oraz 19 października 2020 r. – 37.760 zł.

(akta kontroli str. 45-47, 314-322, 339-344)

- W terminie ustalonym w ogłoszeniu naboru do Programu w edycji 2021 (po zmianach terminów wprowadzonych komunikatem Ministra z dnia 30 grudnia 2020 r.²²), Wojewoda przekazał pismem z dnia 29 stycznia 2021 r.

²⁰ znak ZRPS-III.002.13.2019, kierowanym do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,

²¹ pismo znak ZRPS-III.042.47.2020 do Pełnomocnika Rządu Do Spraw Osób Niepełnosprawnych,

²² znak BON-IX.070.12.2020.EG,

wnioski o środki finansowe z Programu wraz z listą rekomendowanych gmin i powiatów województwa łódzkiego.

Wnioskowaną kwotę ustalono w wysokości 2.343.277 zł, z tego na realizację usług i koszty obsługi Programu dla jst i Wojewody: w module I – 1.502.871 zł, w module II – 811.706 zł oraz w module III – 28.700 zł.

W związku ze zmianą w dniu 19 lutego 2021 r. kwoty przyznanej dla województwa łódzkiego na realizację Programu w 2021 r. (zmniejszenie dotacji do 50% wnioskowanej kwoty), Wojewoda pismem z dnia 12 marca 2021 r.²³ przekazał Ministrowi zaktualizowany wniosek na kwotę 1.171.639 zł, z tego na realizację usług i koszty obsługi Programu dla jst i Wojewody: w module I – 794.486 zł, w module II – 362.803 zł oraz w module III – 14.350 zł.

W zaktualizowanej liście rekomendowanych gmin/powiatów, których wnioski zostały zakwalifikowane do Programu, wnioskowana kwota środków na realizację Programu, ustalona została dla każdej jst na poziomie 50% kwoty pierwotnie wnioskowanej.

Komunikatem z dnia 19 lutego 2021 r. Minister rekomendował kwotę dotacji dla 15 jst z terenu województwa łódzkiego w wysokości 1.171.639 zł.

Środki przekazane zostały na rachunek Wojewody Łódzkiego transzami: 13 maja 2021 r. – 573.065,00 zł na realizację zadań oraz 25.512 zł na koszt obsługi, 6 lipca 2021 r. – 286.531 zł oraz 6 października 2021 r. – 286.531 zł.

(akta kontroli str. 72-78, 294-304, 323-331, 345-350)

Wszystkie jst, którym przyznano środki na realizację Programu w latach objętych kontrolą, złożyły oświadczenia o przyjęciu lub rezygnacji z przyznaczonych środków. Oświadczenia o przyjęciu środków składane były według wzorów ustalonych w załącznikach do Programów. Oryginały oświadczeń wpłynęły do Urzędu w niżej podanych terminach:

- w edycji 2019 od 6 do 19 czerwca 2019 r.²⁴,
- w edycji 2020 od 1 do 4 czerwca 2020 r.²⁵,
- w edycji 2021 od 9 do 12 marca 2021 r.²⁶

(akta kontroli str. 351-384)

Oświadczenia o rezygnacji z przyjęcia środków finansowych złożyły dwie gminy, tj.:

- Gmina Rokiciny w edycji 2019, której przyznano środki w kwocie 12.217 zł, wskazując jako przyczynę brak zainteresowania Programem klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rokicinach;
- Gmina Wolbórz w edycji 2019, której przyznano środki w wysokości 1.939 zł, poinformowała o rezygnacji z ich przyjęcia, nie wskazując przyczyn decyzji.

(akta kontroli str. 354, 355-357)

1.3. W okresie objętym kontrolą Wojewoda zawarł 25 umów w sprawie przekazania środków na organizację przez powiaty i gminy opieki wytchnieniowej, z tego sześć w 2019 r., cztery w 2020 r. i 15 w 2021 r. Żadna z nich nie została rozwiązana.

Analiza ww. umów wykazała że:

- wszystkie umowy w edycji 2019 i 2020 zostały zawarte po wymaganym terminie,
 - w edycji 2021 w terminie wynikającym z Programu zawarto 13 umów, a dwie po jego upływie,
- umowy w edycji 2019 r. sporządzone zostały na formularzu innym niż wzór załączony w materiałach do naboru wniosków do Programu edycja 2019,

²³ znak ZRPS-III.042.101.2020, kierowanym do Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej;

²⁴ publikacja w dniu 4 czerwca 2019 r. list rekomendowanych wniosków zatwierdzonych przez Ministra

²⁵ zatwierdzenie przez Ministra list rekomendowanych wniosków 27 maja 2020 r.

²⁶ zatwierdzenie przez Ministra list rekomendowanych wniosków 19 lutego 2021 r.

zawierającym jednak wszystkie zapisy wymagane art. 13 ust. 10 ustawy z dnia 23 października 2018 o Funduszu Solidarnościowym²⁷,
- umowy zawarte na realizację zadań w edycjach 2020 i 2021 sporządzone zostały na drukach ujętych w materiałach do ogłoszenia o naborach do Programu.

(akta kontroli str. 385-693)

Zgodnie z obowiązującą w Urzędzie wewnętrzną procedurą dotyczącą weryfikacji, akceptacji i rejestracji umów, projekt umowy zawieranej między Wojewodą a jst był procedowany między komórkami organizacyjnymi Urzędu. Po zatwierdzeniu wzoru umowy przez prawnika i główną księgową Urzędu, pracownik merytoryczny realizujący zadania z Programów finansowanych z Funduszu Solidarnościowego przygotował umowy indywidualne dla każdej jst.

(akta kontroli str. 899-908)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wszystkie umowy z jst na realizację zadań w ramach resortowego Programu „Opieka wytchnieniowa” w edycjach w latach 2019 i 2020, zostały zawarte z opóźnieniem w stosunku do terminu ustalonego w Programach edycji 2019 i 2020. Opóźnienie w 2019 r. wynosiło od 22 do 43 dni²⁸ a w 2020 r. od 15 do 25 dni²⁹. Z opóźnieniem dwóch i ośmiu dni podpisane zostały również dwie³⁰ (spośród 15) umowy na realizację Programu w edycji 2021.

Zgodnie z Programem na 2019 rok umowy z gminami i powiatami powinny być zawarte w terminie 14 dni od zatwierdzenia przez Ministra listy rekomendowanych wniosków. Komunikatem z dnia 11 czerwca 2019 r. termin ten został wydłużony do 28 dni od daty publikacji listy rekomendowanych wniosków w Biuletynie Informacji Publicznej. Zatwierdzenia wniosków złożonych przez wojewodów Minister dokonał w dniu 31 maja 2019 r. Listy rekomendowanych wniosków zostały opublikowane w dniu 4 czerwca 2019 r, zatem termin na podpisanie przez Wojewodę umów z jst upływał w dniu 2 lipca 2019r.

W Programach na lata 2020 i 2021 termin podpisania przez Wojewodę umów z jst został ustalony na 30 dni od podpisania umowy z Ministrem. Biorąc pod uwagę terminy podpisania przez Wojewodę umów z Ministrem na realizację Programów w edycji 2020 (7 lipca 2020 r.) i 2021 (5 maja 2021 r.), terminy na podpisanie umów z jst upływały odpowiednio: 6 sierpnia 2020 oraz 4 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 305-331, 385-993)

Wyjaśniając przyczyny zawierania przez Wojewodę umów z jst po terminach ustalonych w kolejnych edycjach Programu, Dyrektor:

- w edycji 2019 wskazał m.in. obowiązujące w Urzędzie wewnętrzne procedury akceptowania i przygotowania umów do przekazania jst³¹. Dyrektor wskazał również, że podjęte zostały działania dla skrócenia okresu podpisania umów. W tym celu zaproszono z jst osoby uprawnione do składania oświadczeń woli do podpisania umów w siedzibie Urzędu,
- w edycjach Programu 2020 i 2021 jako przyczynę opóźnień wskazał sytuację epidemiologiczną w kraju i związane z tym problemy kadrowe, ograniczone

²⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1787, ze zm., dalej ustawa o Funduszu Solidarnościowym,

²⁸ Umowy pomiędzy Wojewodą a jst w edycji 2019 zostały podpisane: z Miastem Piotrków Trybunalski - 31 lipca 2019 r., z Miastem Rawa Mazowiecka - 24 lipca 2019 r., z Gminą Inowódz - 25 lipca 2019 r., z Gminą Maków - 29 lipca 2019 r., z Miastem Łódź - 14 sierpnia 2019 r. oraz z Powiatem Brzezińskim - 30 lipca 2019 r.,

²⁹ Umowy pomiędzy Wojewodą a jst w edycji 2020 zostały podpisane: z Gminą Żelów - 26 sierpnia 2020 r., z Powiatem Poddębickim - 21 sierpnia 2020 r., z Gminą Wieluń - 25 sierpnia 2020 r. oraz z Miastem Łódź - 31 sierpnia 2020 r.,

³⁰ Po terminie zawarcia umów przez Wojewodę z jst w edycji 2021 Wojewoda podpisał umowy z Gminą Maków 8 czerwca 2021 r., oraz Gminą Wieruszów - 14 czerwca 2021 r.,

³¹ szerzej o tych działaniach w punkcie 1.3. niniejszego wystąpienia,

możliwości przemieszczania się, a także obowiązujące zasady postępowania z dokumentami (kwarantanna dokumentów).

(akta kontroli str. 899-908)

Najwyższa Izba Kontroli uwzględniając przyczyny niezależne od Urzędu, zauważa jednak, że występujące odstępstwa od obowiązujących terminów mogły ograniczać możliwość pełnej realizacji przez jst umów w zakresie rzeczowym i finansowym.

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie podejmowano działania informacyjne związane z realizacją kolejnych edycji Programu. Beneficjentów kolejnych edycji informowano o zasadach i warunkach naboru wniosków oraz o możliwościach i korzyściach wynikających z realizacji programów. Prawidłowo przeprowadzono nabór wniosków. Dokonywano ich rzetelnej oceny pod względem formalnym, merytorycznym, a także pod względem celowego wydatkowania środków.

Wojewoda wywiązał się z obowiązku zawarcia z jst umów w sprawie przyznania środków na realizację programów opieki wytnieniowej. Za nieprawidłowe należy jednak uznać niedotrzymanie – określonych w edycjach programów 2019 i 2020 – terminów podpisania umów z jst. W skrajnym przypadku opóźnienie w podpisaniu umowy z Miastem Łódź wyniosło 43 dni. Zwłoka w zawarciu umów mogła mieć wpływ na rzeczową i finansową realizację usług wytnieniowych przez gminy/powiaty.

OBSZAR

2. Rozdysponowanie i rozliczenie środków w ramach programów wsparcia wytnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych

Opis stanu faktycznego

2.1. Nadzór nad realizacją przez gminy i powiaty zadań z zakresu opieki wytnieniowej, Wojewoda realizował w oparciu o sprawozdania końcowe za lata 2019-2020 oraz zestawienia z realizacji Programu za rok 2020. Sprawozdania i zestawienia jst składały w Urzędzie w terminach ustalonych dla poszczególnych edycji Programu.

Oddział nadzoru w pomocy społecznej – w ramach weryfikacji i analizy sprawozdań końcowych z realizacji Programów – sprawdzał zgodność danych zamieszczonych w tych sprawozdaniach z wnioskiem i zawartą umową w sprawie przyznania środków na realizację programów opieki wytnieniowej. W przypadkach stwierdzonych rozbieżności Urząd występował do jst o udzielenie w ustalonym terminie wyjaśnień i dokonanie stosownej korekty sprawozdań³².

Wnioskowane korekty przekazywane były do Urzędu w wyznaczonym terminie.

(akta kontroli str. 700-730)

Realizując obowiązek wynikający z umów zawartych z Ministrem, Wojewoda składał Ministrowi – sporządzone według ustalonego wzoru – sprawozdania województwa łódzkiego z realizacji kolejnych edycji Programu:

- za 2019 r. – w terminie ustalonym umową z Ministrem³³,

³² Urząd wnioskował

– w dniu 2 lutego 2021 r. do Powiatu Poddębickiego o dokonanie w terminie do 8 lutego 2021 r. korekty sprawozdania za 2020 r. z dnia 15 stycznia 2021, w zakresie zastosowania prawidłowego wzoru sprawozdania i korekty błędnego zapisu dotyczącego ogólnej kwoty środków na dofinansowanie usług opieki wytnieniowej,

– w dniu 3 lutego 2021 r. do Gminy Żelów o weryfikację danych zawartych w poszczególnych kolumnach sprawozdania za 2020 r. z dnia 28 stycznia 2021 r. i dokonanie korekt wskazanych pozycji w terminie do 10 lutego 2020 r. W dniu 22 lutego 2021 r. Urząd wystąpił o dokonanie ponownej weryfikacji danych w przekazanej w dniu 8 lutego 2021 r. korekcie sprawozdania. Gmina zobowiązana została do przekazania wnioskowanej korekty w nieprzekraczalnym terminie do 25 lutego 2021 r.

– w dniu 2 lutego 2021 r. Gminy Żelów o weryfikację liczb/kwot zawartych we wskazanych pozycjach sprawozdania za 2020 r. z dnia 15 stycznia 2020 r. i przekazanie korekty w terminie do 10 lutego 2020 r.,

³³ pismem znak RPS-III.042.51.2019 datowanym 20 lutego 2020 r.,

- za 2020 r. – z opóźnieniem wynoszącym 20 dni w stosunku do terminu określonego w umowie z Ministrem³⁴. Opóźnienie to spowodowane było m.in. koniecznością skorygowania błędów/braków w sprawozdaniach złożonych przez jst. Minister w dniu 8 kwietnia 2021³⁵ poinformował Wojewodę o zaakceptowaniu sprawozdania z realizacji Programu za 2020 r.

(akta kontroli str. 731-737, 738-752)

W ramach działań monitorujących realizację edycji Programu weryfikowano i analizowano przekazywane przez jst informacje, w tym: sprawozdania z realizacji oraz dane o stanie realizacji zadania. Według wyjaśnienia Dyrektora, niewielka ilość jednostek samorządu terytorialnego realizujących Program w edycji 2019 oraz w edycji 2020 umożliwiały stały kontakt telefoniczny z jst realizującymi usługi opieki wytnieniowej. W roku 2021 pozyskane zostały od jst zestawienia z realizacji poszczególnych modułów Programu w I półroczu 2021 r. Urząd wystąpił również do jst o przekazanie analizy opisowej uwzględniającej zidentyfikowane przez jst trudności, sugestie i uwagi dotyczące Programu.

(akta kontroli str. 899-908)

W latach 2019-2021 (do 18 listopada) nie były prowadzone kontrole prawidłowości wykorzystania dotacji pod względem zgodności z przeznaczeniem, sposobu i terminowości wykonania zadania³⁶.

(akta kontroli str. 753-806)

Wyjaśniając przyczyny nie prowadzenia kontroli realizacji umów na zadania w zakresie opieki wytnieniowej, Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej wskazał sytuacją epidemiologiczną w związku z rozprzestrzenianiem się na terenie kraju wirusa SARS-CoV-2 oraz sytuację kadrową Oddziału, realizującego zadania w ramach Programów finansowanych z Funduszu Solidarnościowego. Dyrektor wskazał również, iż w okresie objętym kontrolą do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego nie wpłynęła żadna skarga, interwencja lub zawiadomienie na niewłaściwą realizację przedmiotowego Programu przez jednostkę samorządu terytorialnego, tym samym nie podejmowano działań kontrolnych w trybie doraźnym.

(akta kontroli str. 899-908)

W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpłynęły skargi dotyczące realizacji usług opieki wytnieniowej.

(akta kontroli str. 898)

2.2. W 2019 r. Wojewoda zawarł umowy z sześcioma jst, które przystąpiły do naboru i złożyły oświadczenie o przyjęciu przyznanych środków na realizację Programu. Wartość zawartych umów wyniosła ogółem 363.309 zł. Kwoty przyznane umowami na realizację zadania były zgodne z wnioskowanymi przez jst kwotami na sfinansowanie usług opieki wytnieniowej oraz kosztów obsługi Programu.

Przyznane jst dotacje i środki na obsługę Programu przekazane zostały na rachunki bankowe jst w trzech transzach, w terminach ustalonych umowami³⁷.

Na realizację w 2019 r. zadań w ramach opieki wytnieniowej jst wydatkowały łącznie 54.018 zł (w tym na obsługę Programu 522 zł), tj. 14,9% dostępnych środków.

Wydatki usług świadczonych w 2019 r. na opiekę wytnieniową w poszczególnych modułach przedstawiały się następująco:

– w formie dziennej wydatkowano 40.344 zł (co stanowiło 75,4% środków otrzymanych w 2019 r.), z tego na dofinansowanie usług świadczonych ośmiu

³⁴ pismem znak ZRPS-III.042.47.2020 z dnia 19 lutego 2021 r.,

³⁵ pismo BON-IX.72.12.16.2021.EGa,

³⁶ na zasadach i w trybie określonym w przepisach o kontroli w administracji rządowej,

³⁷ I transza 30-31 lipca 2019 (w przypadku Łodzi w dniu 29 sierpnia 2019), II transza 18 września 2019 r. i III transza 19 listopada 2019 r.,

doroślým osobom niepełnosprawnym 29.064 zł oraz czworgu niepełnosprawnym dzieciom 11.280 zł,

- w formie pobytowej całodobowej nie wydatkowano żadnych środków,
- w formie specjalistycznego poradnictwa dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę wydatkowano 13.152 zł (24,6% środków otrzymanych w 2019 r.), z tego na dofinansowanie usług poradnictwa specjalistycznego świadczonego 16 osobom sprawującym bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi – 7.392 zł oraz sześciu osobom sprawującym opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi – 5.760 zł.

Niewykorzystane środki w łącznej wysokości 309.291 zł wraz z odsetkami w wysokości 301 zł (od środków na realizację zadań oraz od środków na obsługę), jst realizujące Program edycja 2019, zwróciły na rachunek Urzędu w terminie do 15 stycznia 2020 r., tj. w terminie ustalonym w umowie z Wojewodą.

Niewykorzystane i zwrócone przez jst środki na realizację Programu oraz środki, które nie zostały przyjęte przez gminy: Rokiciny (12.217 zł) i Wolbórz (1.939 zł) Wojewoda przekazał na rachunek Ministra w terminie ustalonym umową. Wojewoda dokonał również zwrotu na rachunek Ministra odsetek bankowych naliczonych od środków na realizację Programu.

(akta kontroli str. 385-699, 840-847, 870-886)

W 2020 r. Wojewoda zawarł umowy z czterema jst, które przystąpiły do naboru do Programu. Wartość zawartych umów z tymi podmiotami wyniosła ogółem 152.549 zł. Kwoty przyznane umowami na realizację zadania były zgodne z wnioskowanymi przez jst kwotami na sfinansowanie: usług opieki wytchnieniowej oraz kosztów obsługi Programu.

Przyznane jst dotacje i środki na obsługę Programu przekazane zostały na rachunki bankowe jst w trzech transzach, w terminach ustalonych umowami³⁸.

Na realizację zadań w ramach opieki wytchnieniowej jst wydatkowały łącznie 83.261 zł (w tym na obsługę Programu 811 zł), tj. 54,6% dostępnych środków.

Wydatki usług świadczonych w 2020 r. w poszczególnych modułach przedstawiały się następująco:

- na opiekę wytchnieniową w formie dziennej wydatkowano 71.560 zł (co stanowiło 86,8% środków otrzymanych w 2020 r.), z tego na dofinansowanie usług świadczonych ośmiu dorosłym osobom niepełnosprawnym – 40.588 zł oraz dla sześciorga niepełnosprawnych dzieci 30.972 zł,
- na opiekę wytchnieniową w formie pobytowej całodobowej nie wydatkowano żadnych środków,
- na opiekę wytchnieniową w formie specjalistycznego poradnictwa dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę wydatkowano 10.890 zł (13,2% środków otrzymanych w 2020 r.), z tego na dofinansowanie usług poradnictwa specjalistycznego świadczonego czterem osobom sprawującym bezpośrednią opiekę nad dorosłymi osobami niepełnosprawnymi – 3.130 zł oraz 10 osobom sprawującym opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi 7.760 zł.

Niewykorzystane środki łącznej wysokości 69.288 zł, z tego na realizację zadań w kwocie 68.590 zł oraz na obsługę Programu w kwocie 698 zł, jst zwróciły na rachunek Urzędu w terminie ustalonym w umowie z Wojewodą.

Środki zwrócone przez jst Wojewoda przekazał na rachunek Ministra w terminie ustalonym w umowie z Ministrem³⁹.

³⁸ I transza do 31 sierpnia 2020 (w przypadku Łodzi i Zelowa I transza została przekazana łącznie z II transzą), II transza 30 września 2020 r. i III transza 30 listopada 2020 r.

³⁹ niewykorzystane środki na zadania zwrócone na rachunek Ministra – 26.880 zł – 5 stycznia 2021, 13.792 zł – 11 stycznia 2021, 27.608 zł – 12 stycznia 2021, 310 zł – 13 stycznia 2021, środki na koszt – 268 zł – 5 stycznia 2021, 154 zł – 11 stycznia 2021, 275,88 zł – 12 stycznia 2021

(akta kontroli str. 694-699, 840-848, 855-869, 887-893)

W edycji Programu 2021 Wojewoda zawarł umowy ze wszystkimi 15 jst, które wzięły udział w naborze do Programu. Umowy z jst zawarte zostały na łączną kwotę 1.165.910 zł.

Według stanu na koniec września 2021 r. Urząd przekazał do jst środki na realizację Programu w łącznej kwocie 893.779 zł, w tym 19.783 zł na pokrycie kosztów obsługi Programu. Przekazane środki jst wykorzystwały w łącznej kwocie 110.773 zł (110.506 zł na realizację Programu i 266 zł na jego obsługę), co stanowiło 12,4 % dostępnych środków.

Realizacja usług opieki wytchnieniowej w poszczególnych rodzajach świadczonych usług, według stanu na koniec września 2021 r. przedstawiała się następująco:

- na opiekę wytchnieniową w formie dziennej wydatkowano 107.736 zł (co stanowiło 97,4% środków przekazanych do końca września 2021 r.), z tego na dofinansowanie usług świadczonym 38 dorosłym osobom niepełnosprawnym – 54.027 zł oraz 25 niepełnosprawnym dzieciom – 53.709 zł,
- na opiekę wytchnieniową w formie pobytowej całodobowej nie wydatkowano żadnych środków,
- na opiekę wytchnieniową w formie specjalistycznego poradnictwa dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę wydatkowano 2.770 zł (2,5% kosztów realizacji zadań w okresie 9 miesięcy 2021 r.), z tego na dofinansowanie usług poradnictwa specjalistycznego świadczonego trzem osobom sprawującym bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi – 775 zł oraz 11 osobom sprawującym opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi – 1.995 zł.

(akta kontroli str. 694-699)

Według wyjaśnienia Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej wyniki działań monitorujących stan realizacji zadań Programu w I półroczu 2021 r. wykazały, iż taka forma pomocy dla opiekunów osób niepełnosprawnych była wyczekiwany wsparciem. Wśród bezpośrednich trudności mających wpływ na realizację Programu w I półroczu 2021 roku, jednostki samorządu terytorialnego wskazywały rezygnację osób, które wcześniej deklarowały zainteresowanie przystąpieniem do Programu oraz osób objętych już wsparciem. Jako przyczynę wskazywano m.in. obawę przed zakażeniem koronawirusem, zmianę sytuacji zdrowotnej lub rodzinnej. Ponadto, wskazywano trudności z realizacją Programu w szczególności z powodu:

- braku podmiotów, które byłyby zainteresowane świadczeniem usługi opieki wytchnieniowej oraz trudności z pozyskaniem kadry pracowniczej posiadającej odpowiednie kwalifikacje do świadczenia opieki wytchnieniowej,
- realizacji Programu w trybie jednorocznym wskazując, iż termin trwania Programu powoduje ograniczenia z zachowaniem ciągłości jego realizacji przez cały rok, co przekłada się na osiągnięcie rezultatów zaplanowanych w zapotrzebowaniu składanym przez ww. podmioty,
- braku możliwości realizacji w dotychczasowych edycjach w module poszerzonym o świadczenie opieki wytchnieniowej w domach pomocy społecznej prowadzonych przez lub na zlecenie jednostki samorządu terytorialnego (taka możliwość pojawiła się w edycji 2022 przedmiotowego Programu),
- barier psychologicznych uniemożliwiających rodzinom osób z niepełnosprawnościami pozostawienie członków rodzin pod opieką osoby obcej.

(akta kontroli str. 909-912)

W Urzędzie funkcjonowały „Zasady określające podział środków przekazanych Wojewodzie Łódzkiemu z państwowego funduszu celowego tj. Funduszu Solidarnościowego na koszty obsługi przez służby merytoryczne i finansowe ŁUW w Łodzi zadań w ramach trzech programów Ministra Rodziny i Polityki Społecznej”.

Zgodnie z przyjętymi Zasadami, środki z Funduszu Solidarnościowego na koszty obsługi Programu edycja 2021, zostały przeznaczone na wypłatę dodatków zadaniowych dla pracowników Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej – 60% kosztów obsługi programów, Wydziału Finansów i Budżetu – 30% oraz Biura Kadr, Płac i Budżetu – 10%. Dodatki przyznane zostały na okres od 1 sierpnia do 31 grudnia 2021 r., a ich wysokość – zgodnie z Zasadami - winna być uzależniona od rodzaju i stopnia skomplikowania oraz częstotliwości wykonywanych zadań, a także posiadanej wiedzy i stopnia zaangażowania w realizację zadań w ramach programu.

W edycji Programu 2021 Wojewoda dysponował kwotą 5.729 zł z Funduszu Solidarnościowego na koszty związane z obsługą Programu. W terminie do 30 września 2021 r. środki te nie zostały uruchomione.

(akta kontroli str. 894-897)

2.3. W latach 2019-2020 zapewnione zostały usługi opieki wychnieniowej w zakresie rzeczowym i ilościowym wynikającym z wniosków składanych przez jst. W edycji 2021 Minister korzystając z zapisu Programu w części VIII ust. 11, akceptując przekazaną przez Wojewodę listę rekomendowanych wniosków, ustalił rekomendowaną kwotę dotacji dla wszystkich jst w wysokości 50% kwot wnioskowanych. Uwzględniając obniżone kwoty dotacji jst złożyły zaktualizowane wnioski, w których w stosunku do pierwotnie wnioskowanych liczby osób objętych opieką oraz zakresu tej opieki:

- jedna gmina zmniejszyła liczbę osób objętych Programem, pozostawiając jednocześnie maksymalny czas świadczenia usługi⁴⁰,
- osiem gmin pozostawiając niezmienną liczbę uczestników objętych Programem, zredukowała czas świadczenia usługi⁴¹,
- pięć jst zmniejszyło zarówno liczbę uczestników objętych pomocą jak i jednostkowy czas świadczenia usług opiekuńczych⁴²,
- jedna gmina uzupełniła brakujące środki na realizację pierwotnie wnioskowanych zadań wkładem własnym⁴³.

Wartość złożonych wniosków oraz rekomendowana kwota dofinansowania w edycji 2020 zmniejszyła się w porównaniu do edycji roku 2019 z 377.464 zł do 152.549 zł, tj. o 59,6%. Zwiększeniu natomiast uległa wysokość środków wykorzystanych na realizację Programu. W 2020 r. wykorzystano środki w kwocie 83.261 zł, co w stosunku do wykorzystania w 2019 r. (54.018 zł) stanowiło wzrost o 54,1%.

W latach 2019-2020:

- z usług w formie pobytu dziennego w 2019 r. korzystało ogółem 12 osób, z tego osiem dorosłych osób niepełnosprawnych oraz czworo dzieci niepełnosprawnych. W 2020 r. spośród 14 osób objętych opieką było osiem osób dorosłych i sześć osób dzieci. Liczba godzin opieki wychnieniowej świadczonej osobom dorosłym zwiększyła się z 1138 godz. w 2019 r. do 1341 godz. w 2020 r. (o 17,8%), a liczba godzin opieki świadczonej niepełnosprawnym dzieciom wzrosła z 568 w 2019 r. do 1002 godz. w 2020 r. (76,4%),
- w 2020 r. ogólna liczba opiekunów korzystających z poradnictwa specjalistycznego zmniejszyła się do 14 (z 22 w 2019 r.), z tego do czterech osób sprawujących opiekę nad niepełnosprawnymi osobami dorosłymi oraz wzrosła do 10 osób opiekujących się niepełnosprawnymi dziećmi,
- liczba godzin świadczonego poradnictwa specjalistycznego dla opiekunów osób dorosłych zmniejszyła się z 231 w 2019 r. do 40 w 2020 r. (o 82,7%), a liczba

⁴⁰ Wieluń,

⁴¹ Stryków, Sulejów, Żelów, Biała Rawska, Czarnocin, Inowódz, Łowicz, Maków,

⁴² Rzgów, Wieruszów, Zduńska Wola, Łódź, Powiat Poddębicki,

⁴³ Rawa Mazowiecka,

godzin poradnictwa specjalistycznego dla opiekunów dzieci niepełnosprawnych zmniejszyła się ze 180 w 2019 r. do 100 godz. w 2020 r. (o 44,4%).

(akta kontroli str. 694-699)

W 2021 r. wartość wniosków jst – uwzględniająca rekomendowaną przez Ministra kwotę dotacji dla województwa łódzkiego na realizację Programu w edycji 2021 – wyniosła 1.171.639 zł i stanowiła 768% kwoty wnioskowanej w 2020 r. Na kwotę w wysokości dotacji Wojewoda zawarł umowy z jst.

W okresie do końca września 2021 r. jst wykorzystwały środki w łącznej wysokości 110.773 zł, stanowiącej 9,5% dostępnych środków na usługi opieki wytchnieniowej. Realizacja usług w ramach tej opieki przedstawiała się następująco:

- w formie pobytu dziennego opieką objęto ogółem 63 osoby, z tego 38 dorosłych osób niepełnosprawnych oraz 25 dzieci niepełnosprawnych. Liczba godzin opieki wytchnieniowej świadczonej osobom dorosłym wyniosła 2785 godzin, a liczba godzin opieki świadczonej niepełnosprawnym dzieciom 2148 godzin,
- w formie poradnictwa specjalistycznego usługą objęto ogółem 14 osób, z tego trzy osoby sprawujące opiekę nad niepełnosprawnymi osobami dorosłymi oraz 11 osób opiekujących się niepełnosprawnymi dziećmi. Liczba godzin przeznaczonych na usługi poradnictwa specjalistycznego dla opiekunów osób dorosłych wyniosła 8 godzin, a liczba godzin poradnictwa specjalistycznego dla opiekunów dzieci niepełnosprawnych – 30 godzin.

(akta kontroli str. 694-699)

Zmiany realizowanego zakresu wsparcia osób sprawujących opiekę nad dziećmi niepełnosprawnymi i osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności, przy wzrastających nakładach na realizację tych usług – według Dyrektora – wynikały z ograniczonych możliwości realizacji Programu z powodu sytuacji związanej z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2. Niekorzystna sytuacja spowodowała trudności z pozyskaniem przez jednostki samorządu terytorialnego, podmiotów świadczących tę formę wsparcia. Dodatkowo niekorzystnie na realizację Programu oddziaływała fluktuacja beneficjentów będąca efektem panującej sytuacji epidemicznej.

(akta kontroli str. 909-912)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W ograniczonym zakresie sprawowany był nadzór nad realizacją przez jst zadań z zakresu opieki wytchnieniowej. Nadzór ten wykonywany był w oparciu o sprawozdania końcowe za lata 2019-2020 oraz zestawienia z realizacji Programu za rok 2020. W ramach kontaktów z jst Urząd podejmował działania monitorujące stan realizacji Programu, nie korzystał jednak z prawa przeprowadzania kontroli realizacji umów zawartych z jst, co ograniczało możliwość weryfikacji prawidłowości ich realizacji.

Środki finansowe na realizację Programu zostały prawidłowo przekazane jst. Rzetelnie rozliczono ich wydatkowanie, a te niewykorzystane w kolejnych edycjach Programu Wojewoda terminowo przekazał na rachunek Ministra.

Zawarte przez Wojewodę umowy z jst zapewniały opiekę wytchnieniową we wnioskowanym przez te jednostki zakresie. W kontrolowanym okresie nie zostały w pełni wykorzystane udzielone dotacje. Na sfinansowanie zrealizowanych usług opieki wytchnieniowej wydatkowano w 2019 r. – 14,9%, w 2020 r. – 54,6%, a w 2021 r. (do końca września) – 12,4% dostępnych środków.

IV. Wnioski

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o terminowe zawieranie umów z powiatami i gminami w sprawie przekazania środków na realizację zadań opieki wytchnieniowej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 22 listopada 2021 r.

Kontrolerzy
Doradca techniczny
Dariusz Krawczyk

.....
Główny specjalista k.p.
Leszek Ceran

.....

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

.....

